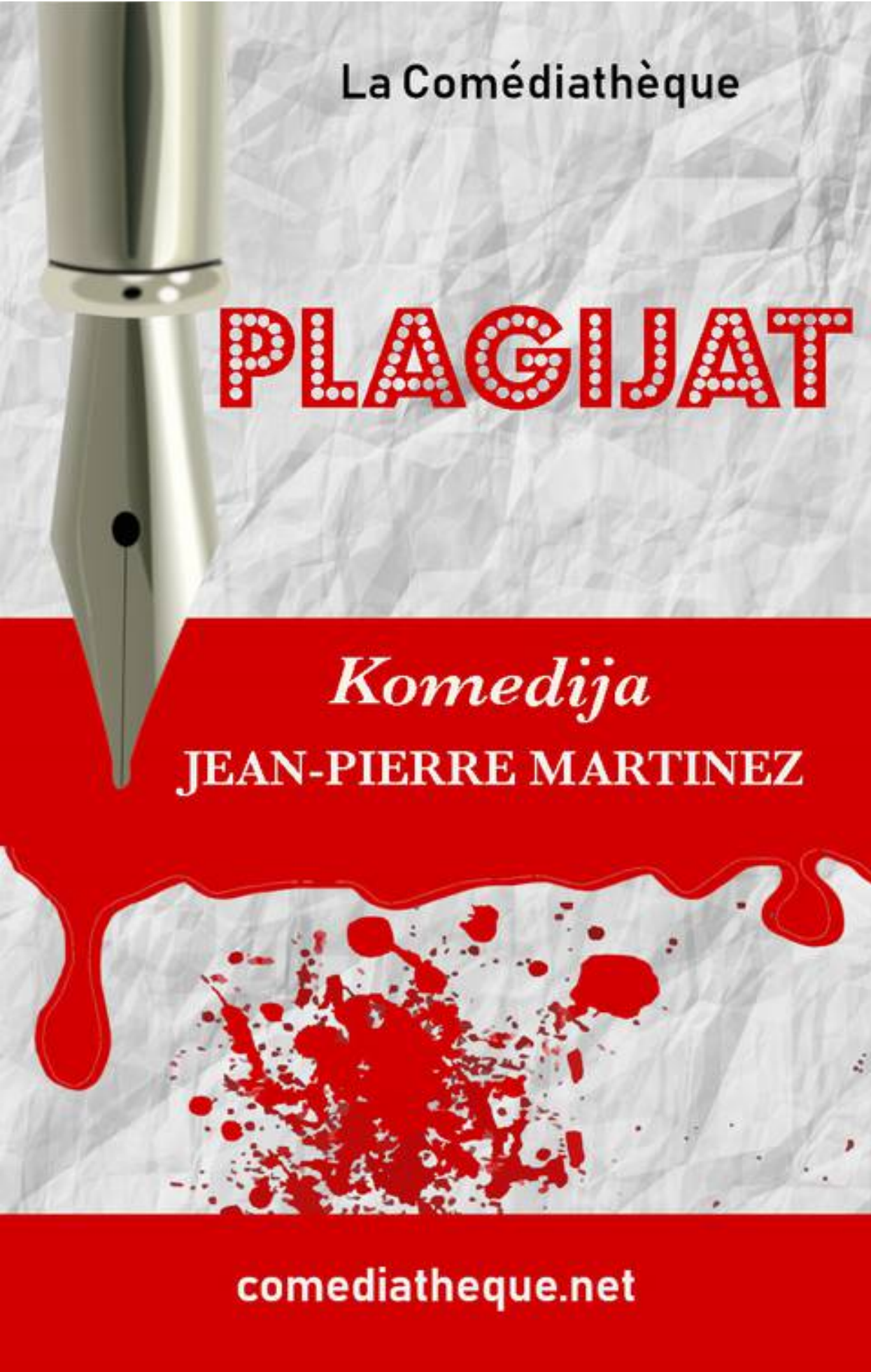

La Comédiathèque

PLAGIJAT

Komedija

JEAN-PIERRE MARTINEZ

comediatheque.net

Tekst ove drame može se besplatno preuzeti. Međutim, prava na izvođenje, koja predstavljaju pravednu naknadu za autorov rad, zakonska su obveza. Bez obzira na to jeste li amaterska ili profesionalna kazališna skupina, morate zatražiti odobrenje za izvođenje drame i platiti odgovarajuću autorsku naknadu za produkciju. Za kontakt s Jean-Pierreom Martinezom i zahtjev za odobrenje za izvođenje jednog od njegovih djela:

<https://jeanpierremartinez.net/en/contact-2/>

<https://comediatheque.net/contact-form/>

Plagijat

Jean-Pierre Martinez

Prijevod na hrvatski: autor

Od objavljivanja svojeg prvog romana, nagrađenog Nagradom Ksaver Šandor Gjalski, Aleksandar uživa ugled uspješnog književnika i sve pogodnosti koje uz to idu. U Ministarstvu kulture i medija očekuju ga kako bi mu uručili Red Danice hrvatske s likom Marka Marulića. Upravo tada u posjet mu dolazi nepoznata žena koja bi mogla dovesti u pitanje cijelu njegovu blistavu karijeru...

Likovi

Aleksandar

Katarina

Saša

Lik Saše može tumačiti muškarac ili žena.

Podjela: 1M/2Ž ili 2M/1Ž

U ovoj verziji Saša je ženski lik.

Prizor 1

Aleks sjedi za radnim stolom i radi na svojem govoru. Ulazi Katarina, elegantna i vrlo dotjerana.

Kata – Već si spreman?

Aleks – Iz toga zaključujem da ti još nisi...

Kata – Imamo vremena napretek, zar ne? Tek je za dva sata.

Aleks – Naravno. A još uvijek mogu i odbiti...

Kata – Odbiti Nobelovu nagradu za književnost može čak djelovati otmjeno. Ima presedana. Jean-Paul Sartre, Bob Dylan...

Aleks – Mislim da je Dylan na kraju ipak prihvatio.

Kata – Ali Red Danice hrvatske s likom Marka Marulića... Ne znam nikoga tko ga je odbio.

Aleks – Imaš pravo, bilo bi smiješno. Pričekat ću da mi ponude Nobela, pa ću onda odlučiti.

Kata – Jesi pripremio govor?

Aleks – Tu je. Upravo sam ga pokušavao naučiti napamet. Ne brini, neće biti dug. Mrzim govore...

Kata – Preslušat ću te u autu...

Aleks – Što bih ja bez tebe.

Kata – Isto što i sada, pretpostavljam.

Aleks – Ali bilo bi puno manje zabavno... (*Katarina pogledom pretražuje sobu.*) Jesi nešto izgubila?

Kata – Nisi vidio moj mobitel?

Aleks – Nisam... Hoćeš da te nazovem?

Kata – Još ću malo tražiti. Moram samu sebe uvjeriti da još uvijek mogu pronaći vlastiti mobitel bez tuđe pomoći.

Aleks – A to radiš tako da mene pitaš jesam li ga vidio...

Kata – Nadam se da u govoru prvo zahvaljuješ svojoj ženi.

Aleks – Zahvale sam stavio na kraj, ali ako želiš, mogu početi s tobom...

Kata – Uzet ću nekoliko primjeraka Drugog života, za svaki slučaj.

Aleks – Ah, ta Nagrada Gjalski... Ponekad se pitam nije li bila prokletstvo.

Kata – Zašto to kažeš?

Aleks – Otad nisam ništa napisao.

Kata – Nisi baš mnogo napisao ni prije.

Aleks – Hvala što me podsjećaš.

Kata – Vratit će se. Samo moraš pronaći temu.

Aleks – Da...

Kata – Uostalom, ima pisaca koji u životu napišu samo jedno remek-djelo. Alain-Fournier, na primjer. Osim Velikog Meaulnesa...

Aleks – Da, ali on je poginuo na fronti 1914., godinu dana nakon što je napisao svoj bestseller. To donekle objašnjava zašto nije napisao drugi...

Kata – Svi znaju da se od velike književne nagrade ponekad oporavlja godinama.

Aleks – Neki se pisci nikad ne oporave. Ponekad se pitam nisam li trebao ostati profesor i nastaviti objavljivati knjige u vlastitoj nakladi.

Kata – Ma daj... Možeš li se zamisliti kako predaješ književnost u nekoj srednjoj školi u Novom Zagrebu, pred četrdeset polupismenih klinaca u trenirkama s kapuljačama?

Aleks – Ne dramatizirajmo. Filozofski fakultet, doktorat iz književnosti... Ja nikad ne bih ni prešao Savu. Predavao bih u nekoj privatnoj katoličkoj gimnaziji na Gornjem gradu, pred dvadesetak tatinih kćeri u kariranim suknjama, spremnih na sve za dobru ocjenu, a da pritom ne otvore knjigu...

Kata – Dobro... Kad to tako postaviš, sad mi je jasnije za čim žališ. Podsjeti me da uključim roditeljsku zaštitu na televizoru. Imam dojam da, kad mene nema, gledaš neke čudne filmove.

Aleks – Istina je da je većina mojih obožavateljica bliže menopauzi nego pubertetu.

Prilazi mu i nježno ga dodirne.

Kata – Ne zaboravi da sam ja bila tvoja prva obožavateljica.

Aleks – Vrlo se dobro sjećam.

Poljube se. Ona se izvuče iz njegova zagrljaja.

Kata – Hajde, moraš dovršiti govor... Ali ako ti to baš toliko nedostaje, s vremena na vrijeme opet ću odjenuti kariranu suknju, obećavam.

Aleks – Usput, prije nego zaboravim, upravo sam razgovarao s Maksom.

Kata – Aha...

Aleks – Predlaže da Božić provedemo s njima u njihovoj vikendici na Sljemenu. Mogli bismo usput organizirati i potpisivanje u jednoj zagrebačkoj knjižari. Kaže da pred blagdane posao cvjeta.

Kata – Stvarno?

Aleks – Zanimljiv fenomen. Gospođe s Tuškanca cijele godine ne otvore knjigu, a čim počnu blagdani, sjete se da knjige postoje i pokupuju sve nagrađene naslove.

Kata – Te gospođe s Tuškanca, kako ih zoveš, tvoje su čitateljice. U svakom slučaju, one kupuju tvoje knjige...

Aleks – Valjda ih ponese planinski zrak. A čovjek se u planini strašno dosađuje.

Kata – Pogotovo kad ne skija, kao ti.

Aleks – Predložio sam da on i Dijana dođu k nama na večeru idući tjedan. Možda u srijedu?

Kata – U srijedu večeramo kod mojih roditelja.

Aleks – Ah da, oprosti... Kao i obično, to je utorkom...

Kata – Da, ali ovaj put je mamin rođendan, već si zaboravio?

Aleks – Recimo da mi je ispalo iz glave... Onda četvrtak?

Kata – U četvrtak je otvorenje Karline izložbe u Galeriji Forum!

Aleks – Oprosti. I to sam zaboravio.

Kata – Ako me jednoga dana ostaviš, ne zaboravi me zamijeniti lutkom na napuhavanje i elektroničkim rokovnikom.

Aleks – Možda bismo ipak trebali malo smanjiti društvene obveze, zar ne? Pretvaramo se u prave buržuje.

Kata – Ti to kažeš, ali nakon tjedan dana umirao bi od dosade... Dobro, idem se spremi do kraja.

Katarina izlazi. Aleksandar se vraća svojem govoru.

Aleks – Gospođo ministrice, prije nekoliko godina, kada je žiri Nagrade Gjalski nagradio moj roman Drugi život, u meni je prepoznao skromnog službenika hrvatskoga jezika. Danas mi uručujete Red Danice hrvatske s likom Marka Marulića. Ali ovo veliko priznanje primam kao svojevrсни Don Quijote. Jer mladi se pisac, da bi živio svoj san o pisanju, a naposljetku i živio od pisanja, najprije mora boriti s vjetrenjačama...

Katarina se vraća.

Kata – Oprosti što te prekidam, ali... neka je žena pred vratima. Kaže da je došla izdaleka da joj potpišeš knjigu i da na to čeka već jako dugo.

Aleks – Ovo stvarno nije trenutak... I kakav je to način, doći nekome na kućna vrata bez najave? Odakle joj uopće naša adresa? Nismo u telefonskom imeniku. Osim možda u nekom popisu zagrebačke elite...

Kata – Ne znam, ali inzistira. Trebat će ti pet minuta. Bolje da je se odmah riješimo, inače će se vratiti. Što ćeš? To je cijena slave! Na kraju krajeva, od tvojih obožavatelja živimo...

Aleks – U redu, potpisat ću joj knjigu.

Kata – Rekla sam joj da nemaš mnogo vremena.

Aleks – Kaže li se „gospođo ministrice” ili samo „ministrice”?

Kata – Nemam pojma...

Aleks – Dok nije bilo ministrica, obraćanje ministrima ipak je bilo jednostavnije.

Kata – Uvest ću je...

Katarina izlazi.

Prizor 2

Aleksandar uzdahne, ponovno sjedne i vraća se tekstu svojega govora, precrtavajući i prepravljajući rečenice.

Aleks – Don Quijote... Pitam se nije li to ipak malo previše...

Ulazi Saša.

Saša – Zamišljala sam vas mlađeg...

Aleks – Oprostite, nisam primijetio da ste ušli.

Saša – Dakle, ovako izgleda dom uspješnog književnika...

Aleks – Žao mi je, nekom drugom prilikom ponudio bih vam kavu pa bismo malo porazgovarali, ali sada sam u žurbi...

Saša – Ah da... Red Danice hrvatske s likom Marka Marulića... To se ne propušta...

Aleks – Znate za to?

Saša – Vaša mi je žena rekla... Pretpostavljam da je to vaša žena... Ili asistentica... Možda oboje...

Aleks – Dobro... Onda znate da vam ne mogu posvetiti mnogo vremena...

Saša – Ne brinite, neću vas dugo zadržati.

Sjedne i udobno se smjesti, kao da upravo nije rekla da ga neće dugo zadržati. Aleksandar je pomalo zatečen.

Aleks (*ironično*) – Samo izvolite, sjednite. Došli ste po posvetu, koliko sam shvatio...

Saša – Po posvetu, da... (*Uzima sa stola primjerak nagrađenog romana i gleda naslovnicu.*) Drugi život, tragična sudbina žene koja nakon velikog ljubavnog razočaranja odluči nestati i promijeniti identitet. Može se reći da mi je ova knjiga promijenila život.

Aleks – Hvala.

Saša – Nisam rekla da ga je promijenila nabolje...

Aleks – Žao mi je zbog toga...

Saša – Uostalom, promijenila je život i vama.

Aleks – Meni?

Saša – I vama je ova knjiga promijenila život. U vašem slučaju, uglavnom nabolje...

Aleks – Istina...

Saša – Nagrada Gjalski nije mala stvar...

Aleks – Doista.

Saša – Prije nje niste napisali ništa osobito značajno. Poslije nje niste napisali baš ništa...

Aleks – Vrlo obzirno od vas što me na to podsjećate.

Saša – Ali zato se izvrsno znate prodati u medijima. Novinski članci, televizijske emisije, predavanja u inozemstvu... Bravo, kakva energija!

Aleks – Promocija je dio posla... Premda mi nije najdraži dio.

Saša – Radije biste pisali, pretpostavljam. Nažalost, potpisali ste samo jedan bestseler.

Aleks – Ipak sam prije njega napisao još dva romana.

Saša – Da... Ali, ako smijem primijetiti, nemaju ni približno isti zamah kao ovaj. Čovjek bi gotovo pomislio da ih nije napisao isti autor.

Aleks – To su bili mladenački radovi. Sazrio sam.

Saša – U svakom slučaju, nakon što ste neočekivano dobili Nagradu Gjalski, znali ste dobro iskoristiti taj mali kapital slave. S obitelji vaše žene očito vam ne nedostaje veza u medijima i politici. Tast vam je veleposlanik, zar ne?

Aleks – Čini se da ste ipak vrlo dobro informirani... Rekao sam vam da se žurim. Jeste li donijeli primjerak da vam ga potpišem?

Saša – Čemu? Ovdje ih imate koliko hoćete, zar ne?

Aleks – Shvaćam... Budući da su mi rekli da ste došli izdaleka, napisat ću vam posvetu, a onda ću vas zamoliti da me pustite na miru. (*Uzima primjerak s hrpe.*) Na koje ime?

Saša – Saša.

Aleks – Kako se piše?

Saša uzme primjerak, napiše posvetu i pruži knjigu Aleksandru.

Saša – Ovako.

Aleksandar uzme knjigu, zbunjen.

Aleks (*čitajući posvetu*) – „Mojem najvećem obožavatelju”... Obično ja pišem posvete svojim čitateljima i ja ih potpisujem... Ne obrnuto...

Saša – Istina je da potpisivati znate...

Aleks – Slušajte, gospodo...

Saša – Saša.

Aleks – Slušajte, Saša, upali ste mi u kuću bez najave. Bio sam dovoljno pristojan da vas primim premda se silno žurim. Ali ako ste došli vrijeđati me... I tko ste vi uopće?

Saša – Glas vaše savjesti, možda. Ako je uopće imate...

Aleks – Kamo vi zapravo ciljate?

Saša – Oboje dobro znamo da je sve ovo jedna velika laž, zar ne?

Aleks – Sve ovo? Što?

Saša – Vi niste autor ovog romana. Rukopis ste pronašli u vlaku.

Aleks (*uzdrman*) – Nemojte mi reći da ste zbog toga... (*Sabere se.*) To doista piše u predgovoru knjige. Ali znate, od Cervantesa do Borisa Viana, mnogi su se pisci služili tim književnim postupkom. To je dio fikcije. Nije stvarnost.

Saša – Vi i ja savršeno dobro znamo da je u ovom slučaju to čista istina. Moram priznati da vam na tome skidam kapu. Prisvojiti rukopis koji niste napisali, a zatim imati dovoljno drskosti da to napišete u predgovoru, uvjereni da će svi misliti kako je riječ o književnom postupku...

Aleks – To je potpuno besmisleno! Kako možete tvrditi tako nešto?

Saša – Zato što sam ja napisala taj rukopis.

Ulazi Katarina.

Kata – Dragi, stvarno moramo krenuti... Ako ne želimo da ministrica čeka...

Aleks – Da, da, samo trenutak.

Saša – Ne brinite, gospodo. Ne bih htjela vašem mužu uskratiti još jedno tako zaslužen priznanje.

Katarina izlazi.

Aleks – Što vi to govorite?

Saša – Istinu. A vi je znate bolje od ikoga.

Aleks – Kad bi to što govorite bilo istina, zašto mi niste došli ranije?

Saša – Nazovimo to... nagradom stjecajem okolnosti.

Aleks – Nemam vremena za dosjetke i nisam raspoložen. Molim vas da sada izađete.

Saša – Ako odem odavde, otići ću ravno u redakciju Jutarnjeg lista. Znaite, one novine za koje povremeno pišete kolumne. Sigurna sam da bi ih moja priča silno zanimala.

Na trenutak oklijeva.

Aleks – Dobro, slušam vas.

Saša – Nakon što sam izgubila rukopis na kojem sam godinama radila, potpuno sam se raspala.

Aleks – I, naravno, niste imali kopiju.

Saša – Bilo je to davno. Pisala sam starinski. Na listovima papira. Nalivperom. Upravo sam išla u Zagreb napraviti fotokopije i poslati ih izdavačima.

Aleks – Ako tvrdite da ste autorica romana, mogli ste ga ponovno napisati.

Saša – I vi ste pisac. Loš pisac, ali ipak pisac...

Aleks – Hvala...

Saša – Vrlo dobro znate da to nije tako jednostavno. Kad godinama radite na knjizi, mjesecima precrtavate svaki odlomak, tjedan dana okrećete jednu rečenicu na sve moguće načine... Kad izgubite rukopis, jednostavno nemate snage početi ispočetka. Pogotovo kad ne znate hoće li izdavači kojima ga pošaljete uopće pročitati i jedan redak.

Aleks – Dakle, priznajte da nije lako objaviti roman i postići da ga itko pročita.

Saša – Kad sam ostala bez svog djela, mjesecima sam bila potpuno izgubljena. Onda sam potonula u tešku depresiju. Čak sam pokušala počinuti samoubojstvo...

Aleks – Neuspješno, dakle...

Saša – Na vašu žalost... Onda sam odlučila učiniti ono što sam opisala na kraju romana: nestati. Dobrovoljno. Ali nisam imala novca. I nisam znala raditi ništa osim pisati. Umjesto da započnem novi život, lutala sam Hrvatskom. Pa svijetom. Postala sam skitnica. Možda nikada ne bih ni saznala za ovaj plagijat da se niste pobrinuli promijeniti naslov mog romana.

Aleks – Kako ste onda saznali?

Saša – Sasvim slučajno, listajući knjigu u knjižnici.

Aleks – Nemate nikakav dokaz za to što tvrdite...

Saša – Ne bi mi bilo teško pronaći dokaze. Taj je rukopis velikim dijelom autobiografski. U roman sam ubacila mnogo osobnih detalja koje se vi niste ni potrudili prikriti. Sve je unutra istina. To je moj život. Vaša junakinja sam ja...

Aleks – Shvaćam...

Saša – Svi su vam čestitali što ste tako uvjerljivo prikazali ranjenu ženu koja pokušava izmisliti sebi drugi život. Izbrisati pamćenje i krenuti od nule zvuči jednostavno. Ali leševi uvijek prije ili poslije isplivaju na površinu.

Aleks – Doista mi je žao...

Saša – Žao?

Aleks – Nisam vas imao kako pronaći. Uostalom, kako netko uopće izgubi rukopis romana?

Saša – Bila sam napadnuta. Brutalno. Oteli su mi torbu. Opirala sam se. U njoj je bio cijeli moj život. I svi moji snovi o iskupljenju. Udarili su me u glavu. Zamalo sam umrla...

Aleks – I onda?

Saša – Probudila sam se u bolničkom krevetu. Lopovi su valjda uzeli ono što ih je zanimalo, a rukopis ostavili u drugom vagonu ili na peronu. Za njih nije vrijedio ništa...

Aleks – Doista.

Saša – Pretpostavljam da ste ga ondje pronašli...

Aleks – Recimo.

Saša – Ili je možda sve bilo namješteno kako bi mi oteli djelo. Možda ste čak vi naručili taj napad?

Aleks – Sad već bulaznite!

Saša – I to mi je prošlo kroz glavu. Ali vjerojatno je ipak bila obična pljačka. Sigurno su se razočarali: imala sam jedva dovoljno novca za fotokopije.

Aleks – Kako sam vas mogao pronaći? Na rukopisu nije bilo ni vašeg imena.

Saša – Točno, ali niste zato morali prisvojiti moje djelo.

Aleks – Čekao sam dvije godine prije nego što sam objavio roman.

Saša – Dovoljno dugo da možete tvrditi da ste ga vi napisali... i da budete sigurni da autorica nije sačuvala kopiju.

Aleks – Bilo mi je žao uskratiti publici taj roman. Ali nisam znao da će osvojiti Nagradu Gjalski.

Saša – A ipak ste učinili sve da je osvoji. Takva se nagrada ne dobiva slučajno.

Aleks – Poslije je bilo prekasno. Upleo sam se u sve to i više nisam znao kako se izvući. A i sami kažete: vi ste odlučili nestati!

Saša – Vi to niste znali.

Aleks – Jeste li vi tada pokušali pronaći mene?

Saša – U svakom slučaju, danas jesam.

Aleks – Biste li došli k meni da roman nije dobio Nagradu Gjalski?

Saša – Vjerojatno ne.

Aleks – Bez mene taj rukopis možda nikad ne bi bio objavljen. A kamoli dobio književnu nagradu...

Saša – Ukratko, trebala bih vam zahvaliti.

Aleks – I što ćemo sada?

Saša – Ne znam. Što vi mislite?

Aleks – Što zapravo želite? Da vam vratim život koji ste mogli imati prije nego što ste ga odlučili promijeniti? Taj je život iza vas.

Saša – Hvala lijepa.

Aleks – Tako je to. Netko ima sreće, netko nema. Ali sudbina se ne odlučuje jednim bacanjem kocke.

Saša – Znači, ja sam bila rođena za usrani život, a vi za uspjeh?

Aleks – Što želite? Osvetu?

Saša – Još ne znam što želim. Dat ću si vremena da razmislim.

Aleks – Spreman sam vam nadoknaditi štetu, naravno. Pod uvjetom da postignemo dogovor.

Saša – Za sada od vas tražim samo gostoprimstvo.

Aleks – Šalite se?

Saša – Tek sam se vratila u Hrvatsku. Nemam kamo. Treba mi malo mira da razmislim što ću dalje. Sigurno imate gostinjsku sobu...

Katarina se vraća.

Kata – Je li sve u redu?

Aleks – Da, da, objasniti ću ti...

Saša – Razgovarali smo o književnosti.

Kata – Idemo?

Saša – Ostavit ću vas same. Ali obećavam, vratit ću se da nastavimo ovaj iznimno zanimljiv razgovor...

Katarina zabrinuto pogleda Aleksandra.

Mrak.

Prizor 3

Katarina se vraća. Zvoni fiksni telefon. Javlja se.

Kata – Da, mama... Da, da, upravo smo se vratili... Sve je prošlo odlično. Ministričin govor bio je vrlo dirljiv. Zahvali tati. Zahvaljujući njemu uspjeli smo to srediti. Zajedno su studirali na Fakultetu političkih znanosti, mislim... Ne, na Pravnom, tako je... Da, prenijet ću Aleksandru tvoje čestitke. Upravo parkira auto. Slušaj, sve ćemo vam ispričati u srijedu, može? Znam da biste voljeli biti ondje, ali nema veze. Doći ćete sljedeći put... Sljedeći put? Pa ne znam... Da, upravo tako, kad dobije Red kneza Branimira s ogrlicom! *(Pomalo usiljeno se nasmije.)* Dobro, puno vas ljubim.

Aleks se vraća upravo kad ona spušta slušalicu.

Aleks – Tko je bio?

Kata – Mama.

Aleks – Aha...

Kata – Zašto? Čekao si poziv?

Aleks – Ne, ne...

Kata – Mogu je vidjeti?

Aleks – Koga? Hoću reći, što...?

Kata – Tvoje odlikovanje!

Aleks – Sranje, mislim da sam ga ostavio u autu.

Kata – Lijepo... Baš ti mnogo znači. Nisi sretan?

Aleks – Jesam, jesam, naravno...

Kata – Nemoj me praviti budalom. Vidim da te već neko vrijeme nešto muči.

Aleks – Ništa, stvarno.

Kata – Točnije, otkad je došla ona žena.

Aleks – Što ti sve neće pasti na pamet...

Kata – Tko je ona? Tvoja ljubavnica?

Aleks – Ma daj, Katarina. Jesi li je pogledala?

Kata – Dobro, nije baš seksi. Ali nije toliko ružna da bi te prestrašila. A malo prije jasno sam vidjela strah u tvojim očima.

Aleks – Možemo li o tome sutra? Trenutačno mi misli baš nisu bistre. Mislim da sam malo pretjerao sa šampanjcem.

Kata – Vidjela sam te da si popio jednu čašu...

Aleks – Onda mi je možda kavijar teško sjeo. Čini mi se da nije bio baš svjež... Pitam se nisu li nam podvalili neku jeftinu ikru. Misliš li da bi u ministarstvu stvarno poslužili takvo što? To bi ipak bilo malo pretjerano s proračunskim rezovima, zar ne?

Kata – Neću čekati do sutra, Aleksandre. Ako mi nešto moraš reći, reci sada.

Pauza. On oklijeva.

Aleks – Zapravo, imaš pravo. Nema smisla odgađati. Nažalost, moram se suočiti s posljedicama svojih djela. Jednom se to moralo dogoditi...

Kata – Sad si mene prestrašio. Dakle?

Aleks – Nije lako...

Kata – Je li ti ljubavnica?

Aleks – Bilo bi lakše da jest.

Kata – Znači nije.

Aleks – Više je... ljubavnica koja ucjenjuje.

Kata – Čime bi te netko uopće mogao ucjenjivati? Samo si jednom imao iole ozbiljan problem sa zakonom: kad su te priveli zbog oskrnuća groba.

Aleks – Istina.

Kata – Pustili su te kad su shvatili da si bio potpuno pijan i da je to grob vlastitog oca.

Aleks – Samo sam se popišao po njemu. Glupa oklada sa samim sobom.

Kata – Znači, ne ucjenjuju te zbog toga.

Aleks – Nažalost, ne.

Kata – Onda zbog čega?

Nova tišina.

Aleks – A što kad bih ti rekao da je cijeli moj život izgrađen na laži?

Kata – Na laži...?

Aleks – Gore. Na prijevari. Intelektualnoj prijevari.

Kata – Slušam...

Aleks – Sama si mi maloprije rekla. Jesam pisao i prije, ali svi se slažu da je roman za koji sam dobio Nagradu Gjalski djelo mogega života.

Kata – I...?

Aleks – A što ako tu knjigu nisam napisao ja... *(Ona uopće ne izgleda iznenađeno.)* Ništa ne govoriš...?

Kata – Razmišljam.

Aleks – Razmišljaš? Kažem ti da si udana za plagijatora, a ti razmišljaš?

Nova tišina.

Kata – Oduvijek sam mislila da tu knjigu nisi mogao napisati ti.

Aleks – Pa evo, potvrđujem ti: nisam je napisao.

Kata – Da, shvatila sam.

Aleks – I to je sve? Ništa više?

Kata – Tu smo knjigu zajedno odlučili objaviti. Zajedno smo je promovirali. Pomalo je kao naše dijete. Dijete koje nismo uspjeli imati zajedno.

Aleks – Onda ti priopćavam da to dijete nije moje...

Kata – Znam.

Aleks – A kako znaš? Samo zato što ne vjeruješ da sam sposoban napisati takvo remek-djelo?

Kata – Vidjela sam rukopis. Nije bio pisan tvojom rukom.

Aleks – Zašto mi ništa nisi rekla?

Kata – Ne bismo mogli zajedno živjeti s tom laži.

Aleks – Pa si radije odlučila da svatko od nas živi tu laž za sebe...

Kata – Dosad je sasvim dobro funkcioniralo, zar ne? I moglo je tako nastaviti.

Aleks – Nažalost, ta je žena došla na naša vrata. Od sada više ništa neće biti kao prije.

Kata – Ovisi.

Aleks – O čemu?

Kata – Uvijek se može postići neki dogovor.

Aleks – Da... Morat ćemo se nekako dogovoriti i sa svojom savješću.

Kata – To smo već odavno riješili, zar ne?

Aleks – A što još znaš? Osim da to dijete nije moje...

Kata – Ne znam tko je otac, ako to pitaš. Ali nakon posjeta ove žene mislim da znam tko je majka.

Pauza.

Aleks – Kako si mi mogla dopustiti da to učinim?

Kata – Iz ljubavi, jednostavno. I malo iz ambicije, priznajem. Toliko si želio živjeti taj život. Život književnika. I živio si ga...

Aleks – Ali ja sam običan varalica. A naš je život laž. Znala si. Trebala si me spriječiti.

Kata – Nemoj sad zamjenjivati uloge...

Aleks – Imaš pravo. Ja sam govno. Hoćeš li me ostaviti?

Kata – Da sam te htjela ostaviti, učinila bih to tada. Više nemamo izbora. U istom smo čamcu.

Aleks – A taj čamac tone.

Kata – Bez naglih poteza. I bez panike. Moramo razmisliti. Što namjeravaš učiniti?

Aleks – Ne znam... Samoubojstvo bi možda bilo najbolje rješenje. Barem bi bilo književno...

Kata – Ne govori gluposti. Nemaš dovoljno hrabrosti da se ubiješ.

Aleks – Stvarno imaš vrlo visoko mišljenje o meni. Pitam se kako si sve ove godine uspjela ostati udana za mene. I nastaviti me voljeti...

Kata – Volim nas kao par. Našu bliskost. Mi smo suučesnici, Aleksandre. Neću te napustiti. I neću dopustiti toj ženi da nas uništi.

Aleks – Zapravo sam ja taj koji je uništio njezin život...

Kata – S druge strane, taj je rukopis objavljen zato što si ti već imao određeni ugled.

Aleks – I ponajviše zahvaljujući vezama tvoje obitelji...

Kata – Ta žena vjerojatno nikad ne bi uspjela, čak ni da je napisala remek-djelo.

Aleks – Da, i ja sam joj to pokušao objasniti... Ali bojim se da neće biti dovoljno...

Kata – Da nije bilo tog spleta okolnosti, ti ne bi postao tako slavan, ali ona bi vjerojatno ostala potpuno nepoznata. Svi znaju da Nagradu Gjalski ne dobiješ tako da rukopis poštom pošalješ Frakturi. Društveni položaj i veze čine svoje.

Aleks – Imaš pravo, genij nije dovoljan. Inače bi Van Gogh postao milijarder. Njegove su se slike naposljetku prodavale, ali tek nakon njegove smrti. A obogatili su se samo špekulanti.

Kata – Naravno. Nepravedno je, ali tako je. Novac ide novcu, uspjeh uspjehu. Tržište umjetnina određuje cijenu umjetnika, ne talent. Inače muzeji suvremene umjetnosti ne bi izlagali sve ono smeće. S književnošću je potpuno isto.

Aleks – Bojao sam se da će me žena odbaciti nakon priznanja ovog neoprostivog moralnog prijestupa. Gotovo sam razočaran.

Kata – Nemoj mi još i držati moralne lekcije!

Aleks – Mi smo čudovišta, Katarina. Najbolje da odmah sve priznam...

Kata – Ne dolazi u obzir. Podsjećam te da i ja u ovom skandalu mogu izgubiti sve! Za početak ugled!

Aleks – Tvoj ugled?

Kata – Moj ugled, ako ti je draže. Da i ne govorim o ugledu mojih roditelja... Sve sam ostavila da bih vodila tvoju karijeru! Možeš li zamisliti skandal kad bi mediji saznali? Mama se od toga ne bi oporavila... Ionako ima slabo srce.

Aleks – Da, ali više se ne možemo ponašati kao da se ništa nije dogodilo. Ta nas kuja više neće pustiti na miru.

Kata – Ucjenjuje li te?

Aleks – Zasad ne. Samo me pitala može li odsjesti kod nas.

Kata – Odsjesti kod nas?

Aleks – Privremeno, pretpostavljam. Kaže da nema kamo...

Kata – I što si joj odgovorio?

Aleks – Zapravo nisam imao puno izbora. (*Zvono na vratima.*) To je sigurno ona...

Razmijene zabrinut pogled.

Kata – Idem otvoriti.

Mrak.

Prizor 4

Soba je prazna. Saša ulazi u donjem rublju ili pidžami; očito se upravo probudila. Ponovno izlazi i vraća se sa šalicom kave. Sjeda za radni stol i namješta se kao da je kod kuće. Ulazi Aleksandar. Neugodno se iznenadi kad je vidi na svojem mjestu.

Aleks – Samo se vi opustite... Ponašajte se kao kod kuće.

Saša – Ako ste ovu kuću kupili zahvaljujući knjizi za koju ste dobili Nagradu Gjalski, onda sam na neki način doista kod kuće...

Aleks – To je obiteljska kuća. Dobili smo je od ženinih roditelja.

Saša – Oduvijek sam sanjala o ovakvom radnom stolu... Je li to nalivpero Montblanc?

Aleks – Mislim da precjenjujete koliko jedna književna nagrada može donijeti, osim slave.

Saša – Doista?

Aleks – Nemojte misliti da bi vam jedna književna nagrada bila dovoljna za ulazak u svijet privilegiranih. Ulaznica je mnogo skuplja, vjerujte mi.

Saša – Dakle, zauvijek iznad mojih mogućnosti.

Aleks – Uspjeh, znate, nije samo pitanje talenta.

Saša – Vi ste najbolji dokaz. Kao uspješan pisac, talenta očito uopće nemate.

Aleks – Za uspjeh u ovom poslu treba mnogo truda, strpljenja, spretnosti... I mnogo kompromisa. Čovjek mora svašta progutati.

Saša – Sigurna sam da ste u tome vrlo vješti.

Aleks – Pisanje je umjetnost, naravno. Ali nije najteži dio. U svakom slučaju, nije najmučniji. Na neki vam način zavidim...

Saša – Uzmite moje mjesto! A ja ću vaše...

Aleks – Nije to tako jednostavno.

Saša – Doista?

Aleks – Zašto ne bismo sklopili dogovor?

Saša – Vi zadržite počasti, a meni vratite novac?

Aleks – Mislio sam na podjelu autorskih prava. Naravno, sve bi ostalo povjerljivo.

Saša – Naravno.

Aleks – Mogao bih pristati i na pola-pola.

Saša – Sve ove godine vi ste ubirali plodove mojega rada. Da o slavi i ne govorim. Kako namjeravate ispraviti tu nepravdu?

Aleks – Za prošlost možemo dogovoriti jednokratnu odštetu, naravno. A zatim postotak od budućih autorskih prava. Što kažete?

Saša – Treba razmisliti...

Aleks – Godinama sam gradio ugled. Dan za danom. Godinu za godinom. Dok ste vi dobrovoljno nestali i sami lutali svijetom...

Saša – Ukratko, gotovo je nepošteno od mene što danas dolazim nešto tražiti od vas.

Aleks – Ne bih baš išao tako daleko. Ali i vi biste mogli imati koristi od svega što sam izgradio, umjesto da sada sve srušite.

Saša – A što ja dobivam?

Aleks – Novac! Naravno, pod uvjetom da ostanete u sjeni.

Saša – Aha, tako dakle.

Aleks – Izdavač me stalno pritišće da napišem novi roman. Mogli bismo surađivati. Nudim vam dogovor u kojem svi dobivamo. Vaš talent, moja slava. A autorska prava dijelimo.

Saša – Nakon što ste mi ukrali djelo, nudite mi da budem vaš pisac iz sjene? Moram priznati da vam drskosti ne nedostaje.

Aleks – Ipak razmislite. Sudski postupak zbog plagijata trajao bi godinama. Imao bih najbolje odvjetnike. A ishod bi i dalje bio vrlo neizvjestan. Oboje bismo izgubili mnogo vremena. A ako sam dobro shvatio, vi ste ga već izgubili sasvim dovoljno.

Saša – Vaš je cinizam impresivan. Ali moram priznati da vaši argumenti imaju težinu.

Aleks – Ostavit ću vas da razmislite.

Aleksandar izlazi.

Prizor 5

Saša ustane i krene u obilazak kuće kao da je već njezina. Ulazi Katarina.

Kata – Je li sve u redu? Imate li sve što vam treba?

Saša – Iskreno, malo sam gladna. Nemate li nešto što bih mogla umočiti u kavu?

Kata (*ironično*) – Hoćete da vam donesem svježe kiflice?

Saša – Molim vas, nemojte se truditi. Ako kućna pomoćnica danas ima slobodan dan...

Kata – Mislim da u kuhinjskom ormariću ima keksa Domaćica.

Saša – Domaćica? Zvuči primamljivo. Pogledat ću poslije...

Kata – Ja ih ne podnosim, ali moj muž ih obožava.

Saša – Kad nema ničega drugog pri ruci u što bi čovjek umočio svoj keks.

Kata – Namjeravate li dugo ostati ovdje?

Saša – Još ne znam. Ovisit će...

Kata – O čemu?

Saša – Prije svega o vašem mužu. Imamo nešto poslovno riješiti. Ponudio mi je da budem njegov pisac iz sjene. Nije vam rekao?

Kata – Nemojte me smatrati budalom. Moj muž nema tajni preda mnom. Sve mi je ispričao.

Saša – Žao mi je zbog vas. Iskreno suosjećam.

Kata – Doista?

Saša – Mislili ste da ste udani za velikog romanopisca. A sad otkrivате da ste samo žena običnog plagijatora...

Kata – Što želite?

Saša – Zapravo ste se trebali udati za mene...

Kata – Nemojte mi reći da je to ono što želite...? Ali ako jest, znajte da sam spremna na sve za muškarca kojeg volim. Brak vam, naravno, ne mogu obećati, ali ako volite zrelije žene...

Saša prasne u smijeh.

Saša – Ni vama drskosti ne nedostaje!

Kata – Shvatit ću to kao kompliment.

Saša priđe Katarini i položi joj ruku na obraz.

Saša – A sviđam li vam se ja? (*Katarina se na trenutak zbuni, pa se pribere.*) Na kraju krajeva, ja sam genij, a za svojega ste se muža valjda udali zbog njegova genija!

Kata – Ne samo zbog toga.

Saša – A ja bih mogla napisati još romana...

Kata – Zašto onda već niste?

Saša – Još nisam rekla posljednju riječ.

Kata – Prema onome što mi je Aleksandar ispričao, u prvom ste romanu opisali vlastiti život. Možda nemate ništa drugo za ispričati.

Saša – Romanopisac uvijek pomalo pripovijeda vlastiti život, zar ne?

Kata – Da... Zato s vremenom imamo sve manje zanimljivih stvari za reći. Nisam sigurna da bismo s vama kao piscem iz sjene baš dobro prošli...

Saša – Uvijek bih mogla opisati vaš život. Čini se uzbudljivim...

Kata – Život nekih prevaranata uzbudljiviji je od života većine poštenih ljudi. Pogotovo kad, poput vas, imaju mentalitet žrtve...

Saša – Ukratko, prava umjetnica ovdje ste vi.

Kata – Što se vaše književne plodnosti tiče, čini mi se da ste već odavno ušli u menopauzu.

Saša – Vaš je muž neplodan. Nije vam uspio napraviti ni dijete.

Kata – Ne petljajte se u našu ljubavnu priču. Vi je ne biste mogli razumjeti.

Ulazi Aleksandar i čuje kraj razgovora.

Aleks – Govorile ste o meni?

Kata – Ostavit ću vas...

Katarina izlazi.

Prizor 6

Aleks – Nemojte pretjerati, upozoravam vas.

Saša – Inače?

Aleks – Znam da nemate osobito visoko mišljenje o meni, ali nemojte me podcijeniti.

Saša – Trudim se... Priznajem da nije lako... Dat ću sve od sebe, obećavam.

Aleks – Dao sam vam ponudu.

Saša – I razmišljam o njoj, vjerujte... (*Pauza.*) Imate li ga još uvijek?

Aleks – Što?

Saša – Rukopis!

Aleks – Ne...

Saša – Uništili ste ga, zar ne? Da uklonite dokaz svojega zločina?

Aleks – Zašto? Htjeli biste ga natrag?

Saša – Shvatit ćete da za mene taj rukopis ima sentimentalnu vrijednost.

Aleks – A vi ćete shvatiti da vam ga, kad bih ga još imao, ne bih vratio a da ne dobijem nešto zauzvrat.

Saša – Dakle, više ga nemate.

Aleks – Recimo da sam ga... zametnuo.

Saša – To je toliko glupo da vam gotovo vjerujem.

Aleks – A moram li ja vjerovati vama?

Saša – U vezi s čim?

Aleks – Što ako blefirate?

Saša – U tom bih slučaju već pobijedila. Odmah ste mi pokazali svoje karte.

Aleks – Ali mogao bih odbiti platiti.

Saša – Igrali ste i izgubili. Kockarski dugovi su svetinja. A znate što se događa onima koji ih odbiju platiti.

Aleks – Mi o vama ne znamo ništa.

Saša – Rekla sam vam. Roman je autobiografski.

Aleks – Ali to je bilo prije nekoliko godina. Vi više niste lik iz toga romana. A ni ja više nisam sasvim onaj koji ga je potpisao.

Saša – Dovoljno vas poznajem da znam kako nećete riskirati.

Aleks – Što riskirati?

Saša – Platit ćete. Da imate mir. Jedina "policija" kojoj se vi usuđujete polagati račune zapravo je polica osiguranja. Osiguranje malog, mirnog života, uz poneko odlikovanje za dobre ocjene koje ste dobili varajući.

Aleks – Znači ipak želite novac.

Saša – To bi vas smirilo, zar ne?

Aleks – Što biste drugo mogli željeti?

Saša – Zna li kakav je osjećaj kad vam oduzmu vlastito djelo? Kad vidite svoj tekst, napisan vlastitom krvlju, a potpisan tuđim imenom?

Aleks – Ne...

Saša – To je valjda kao kad ženi pri rođenju otmu dijete i daju ga potpunom strancu.

Aleks – Nisam to želio. Taj je rukopis bio napušteno dijete. Tko mi kaže da ga vi niste ostavili?

Saša – Namjerno, mislite?

Aleks – Kao poruku u boci. U nadi da će je netko pronaći... Vaš spasitelj... I odraditi promociju umjesto vas...

Saša – Ako sam dobro shvatila, gotovo zaslužujete još jedno odlikovanje zato što ste odgovorili na moj SOS.

Aleks – Nisam vam ukrao taj rukopis.

Saša – Doista. Ne vjerujem da biste imali dovoljno hrabrosti za nasilnu pljačku. Vi radije kradete kad vam se pruži prilika, zar ne?

Aleks – Imate pravo, kukavica sam. Ali nisam zločinac. Dogodilo mi se da platim za seks, ali nikoga nisam silovao.

Saša – Svejedno ću se otići odjenuti...

Saša izlazi.

Prizor 7

Katarina se vraća.

Aleks – Ne mogu je više podnijeti ovdje svaki dan, nasred našeg dnevnog boravka. Izvaljenu na našem kauču. Kad već ne sjedi za mojim radnim stolom...

Kata – Da, ali na neki način i nije loše imati je na oku.

Aleks – Misliš?

Kata – Barem znamo da nije negdje na ispovijedi i da cijelu priču ne istresa prvom svećeniku koji naiđe.

Aleks – Ili pijana u kafiću preko ceste, gdje svoje nevolje prepričava konobaru.

Kata – Da, to bi joj više odgovaralo... Da i ne spominjem mogućnost da svoju ekskluzivu proda nekom tabloidu ili televiziji.

Tišina.

Aleks – Rekla si da si vidjela rukopis.

Kata – Jesam.

Pauza.

Aleks – Znaš li što se s njim dogodilo?

Kata – S kim?

Aleks – S rukopisom! Jednog je dana bio u zaključanoj ladici mogega stola, a sutradan ga više nije bilo.

Kata – Je li ladica bila provaljena?

Aleks – Nije. A samo ti znaš gdje skrivam ključ.

Tišina.

Kata – U redu, ja sam ga uzela.

Aleks – Pomalo sam i sumnjao...

Kata – Znači, zapravo smo oboje znali.

Aleks – Još nekako mogu razumjeti da si odlučila šutjeti kad si shvatila da nisam pravi autor romana, ali zašto si uzela rukopis?

Kata – Kao životno osiguranje, valjda...

Aleks – Osiguranje od čega?

Kata – Za slučaj da me odlučiš ostaviti zbog neke mlađe kad ti slava udari u glavu.

Aleks – Znači još ga imaš?

Kata – Da...

Aleks – Kao da te prvi put vidim, Katarina.

Kata – Mislio si da sam guska, je li?

Aleks – Mislio sam da ja vučem konce u ovoj mračnoj komediji. A na kraju ispada da sam bio samo marioneta.

Kata – Ali ti si taj koji je pod reflektorima, dragi...

Aleks – I ja sam taj koji bi mogao završiti iza rešetaka.

Kata – Ti bi dušu prodao za dobru dosjetku. To je tvoj problem.

Aleks – Onda zamisli što sam bio spreman napraviti za cijeli roman...

Tišina.

Kata – Mogli bismo je se riješiti...

Aleks – Rukopisa?

Kata – Autorice.

Aleks – Jesi li poludjela!

Kata – Kad bi nestala, nitko se ne bi ni zapitao gdje je... Sama je organizirala vlastiti nestanak. Već se vodi kao nestala osoba!

Aleks – Šališ se, nadam se?

Kata – Naravno da se šalim... Onda, što predlažeš?

Aleks – Pregovarati. Nemamo izbora. Ali još nisam siguran da će joj novac biti dovoljan.

Kata – Bit će. Novcem se sve može kupiti. Pitanje je samo cijene...

Aleks – Dokle možemo ići?

Kata – Koliko vrijedi tvoja reputacija?

Aleks – Hvala što nisi rekla „čast”...

Mrak.

Prizor 8

Saša leži na kauču i drijema. Moglo bi se pomisliti da je mrtva. Ulazi Katarina s nožem u ruci. Prilazi Saši, kao da oklijeva.

Saša – Nije baš tako lako ubiti nekoga, znate? Pogotovo hladnim oružjem.

Kata – Samo sam htjela odrezati malo kulena. Hoćete?

Saša (*uspravljajući se*) – Hvala. Vegetarijanka sam.

Kata – Mogla sam pretpostaviti.

Saša – Stvarno? Zašto?

Kata – Ne znam... Ta vaša sklonost da uvijek stanete na stranu žrtava, možda. Onih koji završe u klaonici. Jeste li vjernica?

Saša – Vjerujem u reinkarnaciju. Kotač se okreće. Na kraju ćemo svi odigrati sve uloge.

Kata – Shvaćam... I sljedeći put prvi će biti posljednji... Upravo to govorim. Zamijenite reinkarnaciju uskrснуćem i ispada da vam je pogled na svijet prilično katolički.

Saša – Čak i na ovom svijetu sami smo sebi krvnici, ne mislite? Žrtve smo vlastitih demoni.

Kata – Ako se kotač okreće, na kraju ćete plagirati samu sebe...

Saša – Tko zna... Vaš muž i ja možda smo samo dvije strane iste medalje. Iste one Danice hrvatske koju je dobio.

Kata – Mene je oduvijek više zanimalo odličje nego književnost... Ubit ću vas.

Saša – A kad ubijete mene, ubit ćete i dio sebe.

Kata – Vi stvarno mislite da ste Isus Krist.

Saša – Vi ste ta koja nosi križ oko vrata...

Kata – Nosim ga kao zastavu.

Saša – Da. Zastavu svoje klase. Borite se samo da sačuvate svoje povlastice.

Kata – Ja ne okrećem drugi obraz. Moja je vjera ratnička. Vjera križarskih ratova. Ne uživam kao vi u ulozi žrtve.

Saša – Vi radije birate stranu krvnika?

Kata – Radije biram stranu pobjednika. A vi?

Saša – Ne želim birati. „Čovjek sam: ništa ljudsko nije mi strano.”

Kata – Sad ste i filozof?

Saša – Terencije. Latinski autor koji je živio gotovo dva stoljeća prije Krista.

Kata – Imate još takvih?

Saša – „Ja sam rana i nož, ja sam pljuska i obraz, ja sam udovi i kotač, i žrtva i krvnik!”

Kata (*ironično*) – Lijepo...

Saša – Baudelaire.

Kata – Čitali ste Cvjetove zla?

Saša – A vi? Jeste li ih stvarno pročitali ili znate samo nekoliko citata potrebnih da zablistate na otmjenim večerama?

Kata – U svakom slučaju, nemam nimalo suosjećanja za one koji ne žele uprljati ruke krvlju dok traje lov, a onda prvi dotrče kad dođe vrijeme za podjelu plijena.

Saša – Čuvajte se klišeja o veganima. I Hitler je bio vegetarijanac.

Kata – Čini se da govorite iz iskustva.

Saša – O Hitleru?

Kata – O zločinu. Rekli ste da nije lako ubiti nekoga hladnim oružjem.

Saša – Najteže je poslije riješiti se tijela.

Kata – Znači, govorite iz iskustva...

Saša – Dok ste vi trpali u džepove novac od mojih autorskih prava, ja sam prolazila kroz teško razdoblje...

Kata – Doista mi je žao...

Saša – Kaže se da nužda zakon mijenja. U stvarnosti nas nužda češće tjera da zakon prekršimo. Ali vi ste, naravno, iznad toga. U vašem svijetu vi određujete što je zakon.

Kata (*ironično*) – Čini mi se da ste imali nesretno djetinjstvo... Želite razgovarati o tome?

Saša – Zanimljivo, svi bi htjeli da im ispričam svoj život. A već je vrlo detaljno opisan u mojem romanu.

Kata – Taj smo roman mi pretvorili u uspjeh. Bez nas biste ga morali objaviti o vlastitom trošku. A danas biste ga čak i vi zaboravili.

Saša – Možda...

Kata – A iskreno, pogledajte se...

Saša – Što?

Kata – Čujete li se? „Što?” U našem se svijetu, kako ga vi zovete, kaže „Molim?”

Saša – Ma nemojte?

Kata – Nimalo ne djelujete kao književnica. Na televiziji biste prošli očajno. Zašto ne biste prepustili posao profesionalcima? Svi bi bili na dobitku.

Saša – Predlažete podjelu rada? Vašem mužu nedostaje stila kad piše, meni kad govorim. Ja pišem njegove knjige, a on govori umjesto mene?

Kata – Zašto ne? Pomalo kao u Cyranu de Bergeracu, zar ne? Znate za Cyrana?

Saša – Zapravo mi se od vas povraća. Kako možete sve ove godine živjeti s tim? Živjeti od toga.

Kata – U književnosti svi plagiraju sve, znate. Od pamtivijeka. Da je to zločin, odavno bi se znalo.

Saša – U svakom slučaju jest prekršaj. O moralnoj krivnji da i ne govorimo. Ali vi nemate nikakvu savjest.

Kata – Što želite? Vrijeme je da nam kažete. Novac?

Saša – Uostalom, ništa mi drugo ni nemate ponuditi. Zapravo ste vi u pravu. Nisam dovoljno poslušna da izvodim cirkus koji bi tražili od mene samo da me prihvate u vašem usranom svijetu.

Kata – To mi zvuči razumno. Koliko?

Saša – Milijun.

Kata – Od same Nagrade Gjalski nitko se nije obogatio.

Saša – Ali tu je sve ono što ide uz nagradu... Stotine tisuća prodanih primjeraka. Gostovanja na televiziji. Predavanja s plaćenim putnim troškovima...

Kata – Taj se nagrađeni roman nije baš tako dobro prodavao.

Saša – Čujem li ja u vašem glasu lagani prijekor...? Ukratko, roman koji sam napisala bio je tek dovoljno dobar da ga potpiše vaš slavni muž, je li tako?

Kata – Shvatit ćete da će nam trebati vremena da skupimo novac.

Saša – Ne žurim. Dajem vam dvadeset i četiri sata.

Kata – A nama trebaju jamstva. Da budemo sigurni kako ćemo poslije imati mir.

Saša – Kakva jamstva?

Kata – Vlastoručno napisana izjava kojom se, u zamjenu za taj iznos, odričete svih prava na roman. I obvezujete se da nećete pokrenuti nikakav postupak.

Saša – Dobro.

Kata – Pripremila sam vam predložak. Samo ga trebate prepisati.

Saša – Znači sad je red na meni da prepisujem...

Kata – Molim?

Saša – Prije nekoliko godina vaš je muž prepisivao cijelu knjigu koju nije napisao.

Kata – Milijun i to je sve. Nakon toga nestajete iz našeg života.

Saša – Računajte na mene. Nestajanje je moja specijalnost. A s milijunom će biti mnogo lakše. Dajte mi taj papir.

Kata – Evo.

Saša – Odlično. Idem napraviti domaću zadaću u svojoj sobi... Vratit ću se kad završim. Smijem poslije gledati televiziju?

Saša izlazi.

Prizor 9

Ulazi Aleksandar.

Aleks – Upravo sam razgovarao s agentom. Predlažu kazališnu adaptaciju mojeg romana...

Kata – O tome si oduvijek sanjao, zar ne?

Aleks – Jesam li stvarno rekao „moj roman“?

Kata – Možda nije tvoj roman, ali nagrada je naša.

Aleks – Imaš pravo. Taj uspjeh pripada nama.

Kata – Da.

Aleks – Čak sam prepravio nekoliko odlomaka. U početku baš i nije bio tako dobar...

Kata – I bio je pun pravopisnih pogrešaka.

Aleks – Jesi razgovarala s njom?

Kata – Jesam.

Aleks – I što želi?

Kata – Milijun. I time smo kvit.

Aleks – Skupo... Imamo li toliko?

Kata – Imamo. U životnom osiguranju. Ostat ćemo bez njega. Ionako nemamo djece.

Aleks – Onda za kazališnu adaptaciju kažem da?

Kata – Bilo bi bolje da ih još malo zadržimo na čekanju. Želim provjeriti još jednu sitnicu...

Aleks – Dobro. Nazvat ću ih ponovno.

Izlazi. Katarina također izlazi i vraća se s rukopisom.

Mrak.

Prizor 10

Saša lista primjerak nagrađenog romana. Ulazi Katarina.

Saša – Nevjerojatno je koliko roman, kad se jednom otisne, djeluje pametnije nego u rukopisu.

Kata – A kad na koricama još piše da je roman nagrađen velikom književnom nagradom...

Saša – Dobro ste učinili što ste promijenili naslov. Moj nije bio osobito dobar.

Kata – Kako je glasio?

Saša – Sjećanja jedne amnezičarke. Pokušavate me uhvatiti u zamku?

Kata – Imate li izjavu koju sam tražila?

Saša – Evo je.

Saša joj pruži papir.

Kata – Dobro...

Katarina pregledava izjavu.

Saša – Nešto vas muči?

Kata – Prije bih rekla da mi je laknulo... Sumnjala sam, a sada sam sigurna. Način na koji pišete... nije isti kao u izvornom rukopisu.

Saša – Mislila sam da je rukopis nestao?

Kata – Ja sam ga sklonila na sigurno.

Saša – I kakav zaključak izvodite iz te grafološke analize, inspektorice?

Kata – I vi ste varalica. Niste vi napisali taj roman.

Saša – Ako vi tako kažete...

Kata – Sumnjala sam. Prava se autorica nikad ne bi zadovoljila samo novčanom odštetom.

Saša – Doista, nisam ona za koju me smatrate.

Kata – Onda tko ste?

Saša – Nije važno tko sam... Autoricu te knjige upoznala sam u zatvoru.

Kata – Je li još ondje?

Saša – Ne znam. Bila je bolesna. Možda je umrla. Možda nije. Ispričala mi je svoj život. Svoj roman. Kako je izgubila rukopis.

Kata – Ona vas je poslala?

Saša – Ne. Radim na svoju ruku.

Kata – Znači, ne znate što je s njom bilo...

Saša – Premjestili su je i izgubila sam joj trag. Nekoliko godina poslije slučajno sam u zatvorskoj knjižnici naišla na roman za koji ste dobili Nagradu Gjalski. Pročitala sam ga, sjetila se njezine priče i sve shvatila.

Kata – Zašto ste onda toliko čekali?

Saša – Pustili su me prošli tjedan. Došla sam ravno k vama.

Kata – Dakle, prava autorica ne zna ništa.

Saša – Za vas to ništa ne mijenja. Hoću svoj novac u zamjenu za šutnju.

Kata – Mijenja to da ste obična ucjenjivačica. Niste umjetnica koju smo pokrali. Niste čak ni književnica. A vaša izjava od deset redaka puna je pravopisnih pogrešaka.

Saša – Ni vaš muž nije pravi književnik. Nas troje smo lopovi. Ja samo tražim svoj dio plijena.

Kata – Da, ali sada više nemate nikakav dokaz...

Saša – Varate se. Sada ja imam originalni rukopis. A nije pisan rukom vašega muža.

Kata – Rukopis?

Saša – Stvarno me smatrate budalom. Odmah sam shvatila čemu služi vaša vlastoručna izjava. Pametnija ste od svoga muža, ali ni približno koliko ja.

Kata – Kako biste uopće došli do rukopisa?

Saša – Napisala sam tu izjavu znajući da ćete odmah usporediti rukopis s originalom. Tako sam mogla saznati krijete li ga u kući i gdje. Pazila sam na vaše kretanje i pronašla ga.

Kata – Opet blefirate.

Saša – Otiđite u podrum pa provjerite je li još ondje.

Kata – Ne vjerujem vam.

Saša – Rekla sam vam, upravo sam izašla iz zatvora. Znam gdje ljudi po kući skrivaju ono što im je najvrjednije...

Kata – Kujo.

Saša joj pruži papir.

Saša – Pripremila sam vam svoj IBAN. Želim da novac bude na računu do kraja tjedna.

Kata – Ne brinite. Dobit ćete ga...

Katarina izlazi.

Prizor 11

Ulazi Aleksandar.

Aleks – Još ste ovdje?

Saša – Tko zna, uskoro ću biti bogata. I ja ću si moći priuštiti život na Pantovčaku. Vidjela sam da se baš preko puta vaše kuće prodaje krasna vila.

Aleks – Nemojte pretjerivati.

Saša – Naravno, postoji i drugo rješenje... Puno jednostavnije, na neki način. I mnogo jeftinije za vas.

Aleks – Koje?

Zavodljivo mu prilazi.

Saša – Oženite me! Vjenčamo se bez predbračnog ugovora i ja postajem vaša zakonska nasljednica.

Aleks – Zaboravljate moju ženu. Nisam siguran da bi se složila. A ni ja...

Saša poljubi Aleksandra u usta. Iznenaden, on je ne odgurne.

Saša – Samo se prepustite... *(Postaje još nasrtljivija.)* Vidjet ćete, iznenadit ću vas...

Aleks – Već jeste... Ali uopće niste moj tip.

Saša – A ipak ste potpisali moj roman. Za nekoga kome se moj stil ne sviđa...

Aleks – Mislio sam na vaš spol... Uostalom, nije baš sasvim jasan...

Saša – Tko zna... Možda vam se sviđi...

Ulazi Katarina i zatekne ih u zagrljaju. Saša prasne u smijeh.

Saša – Ne brinite, ostavljam vam ga... Zasad. Idem malo prošetati vrtom. Ovdje je zrak stvarno ustajao. Ali sutra želim svoj novac.

Saša izlazi.

Aleks – Oprosti, ne znam što mi je bilo.

Kata – Očekivala sam da ćeš reći da te iznenada poljubila protiv tvoje volje. Znači, nije ti baš bilo mrsko?

Aleks – Prestani, što ti sve neće pasti na pamet.

Kata – Istina je da je mlađa od mene. A i novost ima svojih čari.

Aleks – Nisam čak ni siguran da je doista žena... Nemaš se čega bojati, vjeruj mi.

Kata – Možda. Ali ti bi se trebao pripaziti. Bila bih spremna ubiti da te zadržim.

Mrak.

Prizor 12

Katarina sjedi za radnim stolom. Ulazi Saša.

Saša – Imate moj novac?

Kata – Evo ga.

Pruži joj ček. Saša ga uzme i pogleda.

Saša – Deset eura... Je li ovo šala?

Kata – Simboličan iznos. Toliko, otprilike, ostane od književne slave kad zanemarite prodaju knjiga.

Saša – Nemojte se igrati sa mnom. Podsjećam vas da sam upravo izašla iz zatvora...

Kata – Niste trebali pokušati zavesti mojega muža.

Saša – Što ćete učiniti? Ubiti me? Čak je i za zločin iz strasti kazna mnogo teža nego za običan plagijat. Znam nešto o tome.

Katarina joj pruži papir.

Kata – Evo polovice vašeg novca. Pola milijuna eura. Ovo je potvrda o nalogu za prijenos na račun koji ste mi dali. Drugu polovicu dobit ćete kad mi vratite rukopis.

Saša – Dobit ćete ga. Ali prvo ću pričekati da novac sjedne na moj račun.

Saša uzima potvrdu o nalogu za prijenos koju joj Katarina pruža.

Kata – A što mi jamči da nas nećete ponovno ucjenjivati?

Saša – Natjerali ste me da potpišem pisanu izjavu.

Kata – Znae i sami koliko takav papir vrijedi...

Saša – Doista, ništa vam ne jamči da se neću vratiti kad potrošim novac. Koliko treba da se potroši milijun? Nemam iskustva s tim, razumijete.

Kata – Neću ostatak života provesti s tim Damoklovim mačem iznad glave.

Saša – Hoćete, vidjet ćete. Imate petlje. Više nego vaš muž. Vi ste ona koja nosi hlače, zar ne? Čak i ako on nosi odlikovanja...

Kata – Meni to savršeno odgovara.

Saša – Zapravo ste vi trebali potpisati tu knjigu. Ali on će i dalje paradirati po zagrebačkim salonima i na televiziji.

Kata – Ja više volim vući konce. Ne volim biti u središtu pozornosti.

Saša – Šteta... Reflektori vam lijepo pristaju uz ten...

Kata – Stvarno volite žene?

Saša – U zatvoru, znate, nema baš mnogo izbora. Ponekad se čovjek na to i navikne...

Saša pride Katarini, koja se izmakne, ali je ipak ne odbije.

Kata – Imamo čak i saunu. Ako vas zanima...

Saša – Zašto ne.

Kata – U zasebnoj je kućici na kraju vrta. Donijet ću vam ručnike.

Saša – Hvala... Ako mi se želite pridružiti...

Kata – Doći ću za petnaest minuta.

Saša – Čekam vas. Možemo nastaviti ovaj ugodan razgovor.

Kata – Ne sumnjam da će biti vrlo vruć...

Katarina izlazi.

Mrak.

Prizor 13

Katarina ulazi s mobitelom na uhu.

Kata – Da, upravo tako... Molim vas da otkazete taj prijenos. U redu, odmah ću vam poslati potvrdu e-poštom. Hvala vam. Doviđenja...

Katarina spremi mobitel i otpije gutljaj kave. Ulazi zabrinuti Aleksandar.

Kata – Što je? Izgledaš zabrinuto. Nešto nije u redu?

Aleks – Upravo sam došao iz vrta. Htio sam, kao svako jutro nakon kardio-treninga, u saunu...

Kata – I...?

Aleks – Nećeš vjerovati, ali ona grozna žena već je bila unutra.

Kata – Stvarno?

Aleks – Tamo, u sauni, potpuno gola.

Kata – Nemoguće!

Aleks – I, što je još važnije, potpuno mrtva.

Kata – Stvarno?

Aleks – Ne izgledaš iznenađeno...

Kata – Ne znam... Možda ju je izdalo srce. To se ponekad događa. Ako imaš slabo srce, sauna se ne preporučuje.

Aleks – Moguće... Pogotovo jer je izgledalo kao da je unutra provela cijelu noć.

Kata – Kakva čudna ideja.

Aleks – Lice joj je bilo potpuno crveno i ležala je u lokvi znoja.

Kata – Užas! A na vratima saune lijepo piše da se ne smije ostati dulje od pola sata.

Aleks – Da... Ne znam što joj je bilo da toliko dugo ostane unutra...

Kata – Tko zna...

Aleks – Doduše, vrata su izvana bila blokirana metalnom šipkom.

Kata – Nemoguće!

Aleks – Što si učinila, Katarina?

Kata – Ono što si ti odavno trebao učiniti da imaš muda.

Aleks – Ali zašto?

Kata – Nikad je se ne bismo riješili! Ucjenjivala bi nas cijeli život. Premda sam, zapravo, upravo otkrila da ona nije autorica romana...

Aleks – Nije ona? Pa tko je onda?

Kata – Neka druga žena, čini se. Navodno ju je upoznala u zatvoru.

Aleks – Oduvijek sam znao da ta žena nema držanje književnice. Ali zašto si je onda ubila ako nije autorica?

Kata – Bojala sam se da ćeš me ostaviti. Da ćeš otići s njom.

Aleks – Ma što ti pada na pamet? Možeš li mene zamisliti s tom...

Kata – Šalim se. Ali i ako nije autorica, zna cijelu priču. Ucjenjivala bi nas potpuno isto.

Aleks – Ovo je noćna mora... Otići ću se predati policiji.

Kata – Kao i uvijek, samo velike riječi. Poziraš i čekaš da ti ja kažem što treba učiniti.

Aleks – Onda što ćemo?

Kata – Mogli bismo pokušati prikazati sve kao nesreću, ali to je riskantno...

Aleks – Ako nas pitaju kakve smo veze imali s tom ženom i što je radila u našoj sauni...

Kata – Bolje da tijelo nestane.

Aleks – Dobro... Ako misliš da je tako bolje... A onda?

Kata – Onda ništa. Vratit ćemo se normalnom životu.

Aleks – Normalnom životu?

Kata – Dosta priče. Popit ću kavu pa idemo. Čeka nas posao...

Aleks – Svejedno... Mora da je to strašna smrt.

Kata – Sama ju je tražila.

Aleks – A prije toga si joj se gola pridružila u sauni.

Kata – Morala sam zadobiti njezino povjerenje...

Aleks – Znači sada znaš je li muškarac ili žena.

Kata – Da.

Aleks – I?

Kata – Kakve to sada ima veze? Leševi su uniseks.

Aleks – Ostaje li žena ženstvena i kad umre?

Kata – Dobra rečenica. Tvoja?

Aleks – Nažalost, još uvijek nije... Posudio sam je iz jedne pjesme.

Kata – Uskoro ćeš dobiti odgovor... Idemo...

Mrak.

Prizor 14

Katarina i Aleksandar ulaze noseći Sašino nepomično tijelo. On je drži za noge, ona za ramena. Bez mnogo obzira spuste je na kauč.

Aleks – Nisam mislio da je ovako teška... A već je izgubila toliko vode...

Kata – Znaš onu izreku „težak kao mrtav magarac”.

Aleks – I?

Kata – To dokazuje da mrtav čovjek uvijek teži više od živoga.

Aleks – Samo da nama ne legne na savjest...

Kata – Jesi dovezao auto?

Aleks – Dolje je.

Kata – Odlično.

Aleks – Kako ćemo se riješiti tijela?

Kata – Odvest ćemo je u našu kuću u Istri. Raskomadat ćemo je, ostatke spaliti u peći na drva, a pepeo prosuti s litice u more.

Aleks – Plašiš me, Katarina. Kao da to radiš cijeli život...

Kata – Radi što ti kažem i sve će biti u redu.

Aleks – Oduvijek sam ti slijepo vjerovao, ali ne znam zašto, sada imam jako loš predosjećaj.

Kata – Imaš bolju ideju?

Aleks – Nemam...

Kata – Onda ne gubimo vrijeme.

Aleks – Dobro... A i kremiranje će nakon noći u sauni biti lakše. Već je dobro dehidrirala...

Kata – Misliš li stvarno da je trenutak za dosjetke?

Aleks – Imaš pravo. Sad imamo hitnijih stvari...

Kata – Zamotajmo je u tepih.

Aleks – Zašto?

Kata – Ne znam. U svim filmovima to rade.

Aleks – Dobro...

Spremaju se zamotati je u tepih.

Kata – Čini mi se da je tepih premalen.

Aleks – Odnijet ćemo je ovako.

Kata – Ovaj put ja ću je uzeti za noge. Bit će mi lakše.

Aleks – Dobro...

Ponovno podignu tijelo i iznesu ga.

Mrak.

Prizor 15

Aleksandar i Katarina ulaze dobro raspoloženi.

Aleks – Dobro nam je došao taj kratki boravak u Istri, zar ne? Izgledamo mnogo bolje.

Kata – Da... Šetati uz Jadran. Disati morski zrak. Ponovno osjetiti okus jednostavnih, pravih stvari.

Kata – Svaki put kad se vratim tamo, imam osjećaj da se vraćam svojim korijenima.

Aleks – U Istru? Koliko god duboko kopala po svom obiteljskom stablu, tvoji se nisu maknuli s Tuškanca.

Kata – Korijeni su ondje gdje se osjećaš kao kod kuće i gdje si možeš priuštiti kuću za odmor.

Aleks – Zanimljivo, imam osjećaj da nas je ova kušnja još više zbližila.

Kata – I ja.

Aleks – A sada kad više ništa ne skrivamo, osjećam se opuštenije. Zar ne?

Kata – Ništa ne skrivamo? Misliš jedno pred drugim?

Aleks – Naravno... Još uvijek večeramo kod tvojih u utorak?

Kata – Da, kao i uvijek.

Aleks – Odlično. Bit će mi drago vidjeti ih.

Kata – Istina. Dugo ih nismo vidjeli.

Aleks – Dva tjedna, zapravo.

Kata – Da, upravo to kažem.

Aleks (*uzima novine*) – Dakle, kako stoji svijet?

Aleksandar rastvori novine i počne ih listati.

Kata – Počela je jesenska književna sezona.

Aleks – Nažalost, ove godine nećemo osvojiti nikakvu nagradu. Nemamo što objaviti...

Kata – Zasad...

Katarina izvadi rukopis i počne čitati. Nekoliko trenutaka oboje čitaju svatko u svojem kutu. Onda Aleksandar primijeti rukopis.

Aleks – Opet taj prokleti rukopis?

Kata – Ovo je drugi.

Aleks – Drugi?

Kata – Našla sam ga u gostinjskoj sobi, ispod jedne daske parketa...

Aleks – Znači ona ga je tamo sakrila... Čudo... Već sam pronašao njezinu Bibliju u vlaku, a sada nam, nakon smrti, ostavlja i Novi zavjet...

Kata – Oba su rukopisa pisana istom rukom.

Aleks – Znači, možda je ipak ona autorica?

Kata – Moguće...

Aleks – Ta je žena stvarno bila vražja.

Kata – Da... Dobro smo učinili što smo je se riješili.

Aleks – Kad bismo nekome ispričali ovu priču, nitko nam ne bi vjerovao.

Kata – Zato je nikome nećemo ispričati.

Aleks – Osim možda našim čitateljima. Zapravo, od ovoga bi se mogao napisati roman, zar ne?

Kata – Već je napisan.

Aleks – Kako to misliš?

Kata – To je tema ovog drugog romana.

Aleks – Stvarno nemam sreće. Sve dobre ideje već su iskoristili drugi. Što mi preostaje osim plagijata? *(Pauza.)* Je li rukopis dobar?

Kata – Još bolji od prvoga...

Aleks – Agent me i dalje gnjavi da napokon objavim nešto novo.

Kata – Zašto ne bi potpisao ovaj? Vjeruj mi, savršeno je dostojan tvog potpisa.

Aleks – Kad je već mrtva... Recimo da smo njezini nasljednici...

Kata – Uvijek pronađeš pravu riječ, dragi. Valjda te upravo to čini uspješnim piscem. Da, imamo pravo na to. Tako je to. Mi smo među onima koji imaju pravo na sve. I to se neće tako skoro promijeniti.

Aleks – Pitam se kako je uopće završila u zatvoru...

Kata – A kad pomislim da, kad nam je prvi put došla, nije imala nikakav dokaz. Rukopis sam imala ja. Da ti nisi sve priznao...

Aleks – Istina. Pustio sam da me uhvati u zamku. Nisam trebao. Ali iznenadila me. Obećavam ti da sljedeći put...

Kata – Sljedeći put?

Aleks – Sada svakog trenutka očekujem da netko pozvoni na vrata i da me još jedan od mojih tisuća čitatelja optuži kako sam njegovu knjigu pronašao u vlaku.

Kata – Kao što, uostalom, piše u predgovoru tvoje knjige.

Aleks – Ne možemo ih baš sve ubiti.

Kata – Ne bi ostao nitko da kupuje tvoje knjige.

Aleks – Kako se zove moj novi roman?

Kata – Plagijat.

Aleks – Možda bismo ipak trebali promijeniti naslov prije nego što rukopis predam izdavaču.

Kata – Naš dragi Maks... Usput, jesi li im potvrdio da dolazimo na Sljeme za Božić?

Aleks – Da, da... Dogovoreno. Sve je organizirano i za potpisivanje knjiga.

Kata – Odlično. Planinski zrak dobro će nam doći. Jer, među nama, Istra...

Zvoni telefon.

Aleks – Misliš da je opet neki ucjenjivač?

Kata – Uskoro ćemo saznati...

Aleks – Usput, kako se ono kaže za ženu koja ucjenjuje? Ucjenjivačica?

Kata – Javi se!

On podigne slušalicu.

Aleks – Halo? Da... Da, da, osobno... Dobro... Aha... Da, naravno da sam počašćen... Hvala što ste me obavijestili... (*Spusti slušalicu.*) Netko iz ministarstva. Dodijelit će mi Red kneza Branimira s ogrlicom... za cjelokupno djelo.

Kata – Stvarno?

Aleks – Uopće ne izgledaš iznenađeno.

Kata – Zahvali tati. Spomenuo je to predsjedniku Vlade.

Aleks – Opet ću morati napisati govor.

Kata – To je cijena slave.

Aleks – Dobro... Dok god od mene ne traže da pišem knjige...

Tiha glazba postupno, vrlo polako postaje glasnija. Saša se vraća, sjeda za radni stol i počinje ispravljati rukopis.

Kata – Da... Život je laž.

Aleks – Voliš li me?

Kata – Što želiš da ti odgovorim?

Aleks – Ne znam... Da...?

Kata – Onda te volim. A ti?

Aleks – Da... (*Pauza.*) I ja volim sebe.

Kata – Smiješno... Je li to tvoje?

Aleks – Nažalost, opet nije. To je rekao jedan francuski autor. Srećom, taj je već mrtav...

Kata – Imaš pravo. Uбудuće je bolje plagirati autore koji su već mrtvi... Tako ih barem neću morati ubijati.

Nasmiješe se jedno drugome dok Saša nastavlja pisati.

Kraj.

O autoru

Jean-Pierre Martinez rođen je 1955. u Auvers-sur-Oiseu (*Francuska*). Karijeru je započeo kao bubnjar u nekoliko rock sastava, a zatim je radio kao semiolog u oglašavanju. Nakon toga počeo je pisati scenarije za televiziju, prije nego što se posvetio kazalištu i pisanju drama. Napisao je gotovo stotinu televizijskih scenarija i isto toliko kazališnih djela, od kojih su neka već postala klasici (*Petak 13.*, *Strip Poker*). Jedan je od najizvođenijih suvremenih dramatičara u Francuskoj i drugim frankofonskim zemljama. Njegove drame prevedene su na brojne jezike i izvode se na pozornicama diljem svijeta.

Amaterske i profesionalne kazališne skupine koje traže dramske tekstove za izvođenje mogu besplatno preuzeti djela Jean-Pierrea Martineza s njegovih internetskih stranica:

<https://jeanpierremartinez.net/>

<https://comediatheque.net/>

Međutim, prava na izvođenje, koja predstavljaju pravednu naknadu za autorov rad, zakonska su obveza. Bez obzira na to jeste li amater ili profesionalac, morate zatražiti odobrenje za izvođenje djela i platiti odgovarajuću autorsku naknadu za produkciju.

Jean-Pierrea Martineza zastupa Francusko društvo autora (*SACD*).

Za kontakt s Jean-Pierreom Martinezom i zahtjev za odobrenje za izvođenje jednog od njegovih djela, molimo koristite kontaktni obrazac na njegovim internetskim stranicama:

<https://jeanpierremartinez.net/en/contact-2/>

<https://comediatheque.net/contact-form/>

Ovaj tekst zaštićen je autorskim pravom. Svako neovlašteno reproduciranje, prilagođavanje ili korištenje djela podliježe važećim propisima o autorskom pravu.

Avignon – rujan 2026.

ISBN 978-2-38602-480-1

<https://jeanpierremartinez.net/>

<https://comediatheque.net/>

Drama dostupna za besplatno preuzimanje